Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2026)0219

Kommissionens rapport för 2025 om Bosnien och Hercegovina

Europaparlamentets resolution av den 17 juni 2026 om kommissionens rapport för 2025 om Bosnien och Hercegovina (2025/2251(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Bosnien och Hercegovina, å andra sidan[1], som trädde i kraft den 1 juni 2015,

– med beaktande av det allmänna ramavtalet för fred i Bosnien och Hercegovina, som paraferades i Dayton den 21 november 1995 och undertecknades i Paris den 14 december 1995 (Daytonavtalet),

– med beaktande av ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte i Köpenhamn den 21–22 juni 1993, där Köpenhamnskriterierna fastställdes,

– med beaktande av Bosnien och Hercegovinas ansökan om EU-medlemskap, som lämnades in den 15 februari 2016,

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 29 maj 2019 ”Kommissionens yttrande om Bosnien och Hercegovinas ansökan om medlemskap i Europeiska unionen” (COM(2019)0261),

– med beaktande av Europeiska rådets slutsatser av den 15 december 2022 om att bevilja Bosnien och Hercegovina status som kandidatland,

– med beaktande av Europeiska rådets slutsatser av den 22 mars 2024 och beslutet att inleda anslutningsförhandlingar med Bosnien och Hercegovina,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU)

---

1 EUT L 164, 30.6.2015, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2015/997/oj.

2021/1529 av den 15 september 2021 om inrättande av instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III)[2],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1449 av den 14 maj 2024 om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan[3],

– med beaktande av förklaringen från toppmötet mellan EU och västra Balkan i Thessaloniki den 21 juni 2003,

– med beaktande av Zagrebförklaringen, som antogs vid toppmötet mellan EU och västra Balkan i Zagreb den 6 maj 2020, som bekräftade gemensamma prioriteringar, däribland regionens europeiska perspektiv, stärkandet av demokratin, rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna samt behovet av inkluderande politiska processer och ömsesidig försoning,

– med beaktande av förklaringen från toppmötet mellan EU och länderna på västra Balkan som antogs den 17 december 2025 i Bryssel,

– med beaktande av ordförandeskapets slutsatser om utvidgningen av den 16 december 2025,

– med beaktande av Berlinprocessen, som inleddes den 28 augusti 2014,

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 6 oktober 2020 ”En ekonomisk plan och en investeringsplan för västra Balkan” (COM(2020)0641),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 8 november 2023 ”Ny tillväxtplan för västra Balkan” (COM(2023)0691),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 20 mars 2024 om reformer och politisk översyn inför utvidgningen (COM(2024)0146),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 4 november 2025 ”2025 års meddelande om EU:s utvidgningspolitik” (COM(2025)0690) och det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar ”Bosnia and Herzegovina 2025 Report” (SWD(2025)0751),

– med beaktande av kommissionens översikt och landsbedömning av den 2 juni 2025 med fokus på Bosnien och Hercegovinas ekonomiska

---

2 EUT L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.

3 EUT L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

reformprogram, och av de gemensamma slutsatserna från den ekonomiska och finansiella dialogen med regionala partner av den 13 maj 2025,

– med beaktande av det femte mötet i stabiliserings- och associeringsrådet EU–Bosnien och Hercegovina den 19 juli 2023, och av det åttonde mötet i stabiliserings- och associeringskommittén EU–Bosnien och Hercegovina den 11 september 2025,

– med beaktande av resultaten från det sjunde och åttonde mötet i den parlamentariska stabiliserings- och associeringskommittén EU–Bosnien och Hercegovina, som hölls den 17 och 18 september 2025 respektive den 11 och 12 mars 2026,

– med beaktande av expertrapporten av den 5 december 2019 om rättsstatliga problem i Bosnien och Hercegovina,

– med beaktande av den 67:e och 68:e rapporten från den höga representanten för genomförandet av fredsavtalet om Bosnien och Hercegovina till FN:s generalsekreterare av den 6 maj 2025 respektive 31 oktober 2025,

– med beaktande av FN:s säkerhetsråds resolution 2795 (2025) av den 31 oktober 2025 med en förlängning av mandatet för Europeiska unionens militära operation i Bosnien och Hercegovina (Eufor) till och med den 31 oktober 2026,

– med beaktande av FN:s generalförsamlings resolution 78/282 av den 23 maj 2024, där den 11 juli utropades till internationella dagen för reflektion över och hågkomst av 1995 års folkmord i Srebrenica,

– med beaktande av Bosnien och Hercegovinas författning,

– med beaktande av artiklarna 21 och 22 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

– med beaktande av Unescos resolutioner om rätten till utbildning på modersmålet,

– med beaktande av sin rekommendation av den 17 januari 2024 till rådet, kommissionen och vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik om den förebyggande diplomatins roll i hanteringen av frusna konflikter runt om i världen – missade möjligheter eller förändringar för framtiden?,

– med beaktande av sin resolution av den 11 mars 2026 om EU:s utvidgningsstrategi[4],

---

4 Antagna texter, P10_TA(2026)0077.

– med beaktande av sina tidigare resolutioner om Bosnien och Hercegovina,

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för utrikesfrågor (A10-0165/2026), och av följande skäl:

A. Bosnien och Hercegovina är ett kandidatland som strävar efter euroatlantisk integration som en väg till hållbar fred, demokrati och långsiktigt välstånd. Enligt nyligen genomförda opinionsundersökningar är 70 % av Bosnien och Hercegovinas invånare för ett EU-medlemskap.

B. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har försvagat säkerhetssituationen i Europa och ytterligare lyft fram den strategiska ställning som länderna på västra Balkan har i den europeiska säkerhetsstrukturen. Bosnien och Hercegovina har nära förbindelser med Nato.

C. Varje kandidatland bedöms utifrån sina egna meriter i fråga om uppfyllandet av de fastställda Köpenhamnskriterierna.

D. Utvidgningsprocessen är ett fredsprojekt som kräver ett funktionellt, demokratiskt och multietniskt Bosnien och Hercegovina där alla invånare åtnjuter lika rättigheter och möjligheter. De fortsatta blockaderna och den separatistiska retoriken undergräver detta mål och hela landets europeiska perspektiv.

E. Utvidgningens positiva effekter kan vara särskilt gynnsamma för att hjälpa Bosnien och Hercegovina att få bukt med sina långvariga interna utmaningar.

F. EU är fortfarande den viktigaste politiska och ekonomiska partnern för länderna på västra Balkan, och deras största handels- och investeringspartner.

G. Bosnien och Hercegovina står fortfarande under internationell tillsyn i enlighet med Daytonavtalet, som satte stopp för de aktiva fientligheterna och införde en grundval för fred i landet, och som fortfarande utgör grunden för Bosnien och Hercegovinas institutionella struktur och var avsedd att fungera som en garanti för jämlikhet mellan landets tre konstituerande folkgrupper.

H. För att skydda och stärka den fred som uppnåtts genom Daytonavtalet och göra det möjligt för Bosnien och Hercegovina att bli en fullvärdig och fungerande medlem av EU krävs det att man går vidare till nästa steg i det konstitutionella arrangemanget efter Daytonavtalet, vilket kommer att stärka enigheten i detta multietniska land och ge landets medborgare fullständiga rättigheter och fullt ansvar för beslutsprocessen.

I. Enligt den strategiska kompassen är det av säkerhets- och stabilitetsskäl särskilt angeläget att man stöder Bosnien och Hercegovinas suveränitet, enhet och territoriella integritet.

J. Bosnien och Hercegovina är en multietnisk stat där olika religioner och folkgrupper har levt tillsammans i århundraden i en miljö karaktäriserad av tolerans och ömsesidig respekt. Språklig och kulturell mångfald är en av EU:s grundläggande principer.

K. Milorad Dodik besökte Förenta staterna i början av februari 2026 och träffade högre amerikanska tjänstemän. Flera medlemmar av Republika Srpskas enhetsadministration ströks från Förenta staternas sanktionsförteckning. Enheten Republika Srpska anlitade utländska lobbyföretag och sådana avtalsarrangemang har rapporterats syfta till att säkra internationellt stöd för separatistiska mål för enheten Republika Srpskas status i Bosnien och Hercegovina.

Engagemang för anslutning till EU

1. Europaparlamentet bekräftar med eftertryck sitt stöd för Bosnien och Hercegovinas anslutning till EU på grundval av enhet, suveränitet och territoriell integritet. Parlamentet påminner om att framsteg är meritbaserade och kräver ett genomförande av varaktiga och trovärdiga reformer för att uppfylla Köpenhamnskriterierna, skydda demokratiska institutioner, garantera demokratin, upprätthålla rättsstatens principer, bekämpa korruption och organiserad brottslighet och säkerställa respekt för grundläggande rättigheter och icke-diskriminering för alla invånare, inbegripet konstituerande folkgrupper, oavsett etnisk, religiös eller annan tillhörighet.

2. Europaparlamentet bekräftar Bosnien och Hercegovinas betydelse på västra Balkan. Parlamentet uppmanar kommissionen att mobilisera de diplomatiska, politiska och kulturella instrument som krävs för att stärka Bosnien och Hercegovinas strategiska partnerskap med EU och stödja regional integration med full respekt för suveränitet och internationellt samarbete.

3. Europaparlamentet understryker att EU måste fortsätta att vara både krävande och rättvis i bedömningen av landets framsteg i förhållande till anslutningskriterierna.

4. Europaparlamentet stöder en gradvis integrering av Bosnien och Hercegovina i utvalda EU-politikområden och EU-program före ett fullvärdigt medlemskap, på grundval av framsteg i reformarbetet. Parlamentet anser att en sådan gradvis integrering ger konkreta fördelar för Bosnien och Hercegovinas invånare, stärker deras förtroende för EU-anslutningsprocessen och skapar en oåterkallelig dynamik för ett fullvärdigt medlemskap.

5. Europaparlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovinas politiska ledare att förnya och bekräfta sitt engagemang för det strategiska målet att ansluta sig till EU och att snarast på ett trovärdigt och genuint sätt genomföra de kraftigt försenade reformer som krävs enligt kommissionen, utan ytterligare förseningar eller politisk obstruktion, och att samtidigt säkerställa att anslutningsarbetet bidrar till politisk sammanhållning och inte leder till ökad intern splittring, i syfte att inleda anslutningsförhandlingar när de nödvändiga villkoren har uppfyllts på ett trovärdigt sätt.

6. Europaparlamentet efterlyser ett slut på obstruktionspolitiken, den politiskt motiverade användningen av enhetsveton, kontraproduktiv retorik och splittrande taktik som hindrar framsteg och avleder uppmärksamheten från EU-relaterade reformer. Parlamentet uppmuntrar alla ledare att konstruktivt engagera sig i att uppfylla invånarnas önskningar och bryta dödläget. Parlamentet betonar att framstegen för Bosniens och Hercegovinas anslutning i slutändan beror på den politiska viljan och egenansvaret hos myndigheter på alla förvaltningsnivåer. Parlamentet påminner om att Bosnien och Hercegovinas politiska aktörer tidigare har visat förmåga att nå samförstånd och genomföra viktiga reformer.

7. Europaparlamentet framhåller den centrala roll som Bosnien och Hercegovinas parlamentariska församling spelar i anslutningsprocessen. och uppmuntrar församlingen att prioritera EU-relaterade reformer och delta i en konstruktiv dialog för att säkerställa en effektiv och obehindrad lagstiftningsprocess. Parlamentet är djupt chockat och oroat över den politiskt motiverade obstruktionen och de upprepade blockeringarna som avsevärt har hindrat den statliga lagstiftande församlingen från att fungera och försenat antagandet av den EU-lagstiftning som krävs. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att anta lagen om det höga domar- och åklagarrådet och lagen om domstolar, med vederbörlig hänsyn till Venedigkommissionens rekommendationer och efter ett meningsfullt och inkluderande offentligt samråd, och i linje med europeiska standarder.

8. Europaparlamentet betonar att i kandidatländer med komplexa konstitutionella arrangemang, såsom Bosnien och Hercegovina, får viktiga reformer som påverkar de statliga institutionernas funktion, oberoende och befogenheter inte påskyndas eller användas i politiskt syfte. Parlamentet understryker att påskyndade förfaranden eller påtryckningar för att följa politiska tidsfrister inte får ske på bekostnad av rättslig kvalitet, institutionell integritet eller den författningsenliga maktdelningen. Parlamentet betonar att reformer som gör de centrala institutionerna mindre effektiva inte kan betraktas som framsteg på vägen mot EU-medlemskap.

9. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovinas ministerråd att snarast utse en chefsförhandlare för Bosnien och

Hercegovinas förhandlingar om EU-anslutning, i linje med de senaste avgörandena från Bosnien och Hercegovinas författningsdomstol och med full respekt för Bosnien och Hercegovinas konstitutionella befogenheter och rättsordning. Parlamentet uppmuntrar myndigheterna i Bosnien och Hercegovina att samordna sig på alla nivåer för en harmoniserad anpassning till EU:s regelverk.

10. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att, före inrättandet av den inhemska ramen för anslutningsförhandlingarna med EU, se över beslutet om systemet för samordning av den europeiska integrationsprocessen för att säkerställa ett mer funktionellt, effektivt, transparent och ansvarsutkrävande system, bland annat genom att anpassa rösträtten till konstitutionella befogenheter, införa mekanismer för ansvarsutkrävande och tydliga kriterier för utnämningar, samt anta det nationella programmet för antagande av gemenskapens regelverk, eller ett motsvarande integrationsprogram, som en färdplan för anslutningsprocessen.

11. Europaparlamentet uppmanar myndigheterna i Bosnien och Hercegovina att säkerställa att inrättandet av den inhemska ramen för anslutningsförhandlingar med EU är transparent och inkluderande, med meningsfulla mekanismer för dialog med det civila samhället och arbetsmarknadens parter.

12. Europaparlamentet beklagar att det fortfarande förekommer politiska motsättningar, hatpropaganda, inbegripet uppvigling till etnisk, religiös och rasrelaterad intolerans, förnekande av folkmord och andra krigsförbrytelser, förhärligande av krigsförbrytare, separatistiska ansatser av enheten Republika Srpskas ledning och statskapning, som, årtionden efter kriget, urholkar allmänhetens förtroende, påskyndar kompetensflykten och paralyserar landet.

13. Europaparlamentet noterar besluten från enheten Republika Srpskas församling om att upphäva lagar som befunnits författningsstridiga av Bosnien och Hercegovinas författningsdomstol. Parlamentet fördömer den fortsatta provocerande och nedsättande retorik och separatistiska politik som förs av enheten Republika Srpskas formella och faktiska ledarskap, offentliga tjänstemäns fientliga beteende gentemot högt uppsatta offentliga tjänstemän, organisationer i det civila samhället, den politiska oppositionen och andra oberoende röster i samhället, samt firandet av den så kallade Republika Srpska-dagen, som försvagar Bosnien och Hercegovina och undergräver dess väg mot anslutning och är i direkt strid mot Daytonavtalet.

14. Europaparlamentet fördömer de pågående kontakterna mellan enheten Republika Srpskas myndigheter och ryska tjänstemän och entiteter som är föremål för sanktioner, och lyfter fram riskerna för Bosnien och Hercegovinas säkerhet och stabilitet. Parlamentet uppmanar med kraft alla politiska aktörer i Republika Srpska att

engagera sig konstruktivt inom statliga institutioner och prioritera de reformer som krävs för Bosnien och Hercegovinas väg mot EU. Parlamentet fördömer skarpt alla lobbyinsatser från enheten Republika Srpskas regering som syftar till att säkra internationellt stöd för dess utträde eller ifrågasätta den höga representantens mandat, eftersom sådana åtgärder direkt strider mot Bosnien och Hercegovinas konstitution och mot landets suveränitet, territoriella integritet och väg mot EU.

15. Europaparlamentet uppmanar rådet och kommissionen att överväga alla tillgängliga verktyg, inbegripet riktade restriktiva åtgärder inom EU:s befintliga sanktionsram för Bosnien och Hercegovina och dess successiva förlängningar, mot personer som är ansvariga för allvarlig och ihållande obstruktion av demokratiska institutioner, reformprocessen, den territoriella integriteten och processen för integrering med EU. Parlamentet understryker att sådana åtgärder måste vara proportionella, reversibla och utformade så att de inte påverkar befolkningen.

16. Europaparlamentet uppmuntrar kommissionen att öka sitt engagemang på plats i syfte att främja dialog, bygga upp förtroende och främja regional integration.

17. Europaparlamentet välkomnar Bosnien och Hercegovinas fortsatta formella fullständiga anpassning till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, inbegripet avseende sanktioner till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, och uppmanar med kraft alla politiska aktörer att effektivt genomföra och upprätthålla sanktionerna. Parlamentet välkomnar Bosnien och Hercegovinas fortsatta deltagande i EU:s krishanteringsuppdrag och krishanteringsinsatser.

18. Europaparlamentet välkomnar Bosnien och Hercegovinas ministerråds enhälliga antagande av 2025 års reformprogram för Bosnien och Hercegovina, och välkomnar Bosnien och Hercegovinas fortsatta engagemang inom ramen för Natos partnerskap för fred. Parlamentet uppmuntrar landets institutioner att fortsätta att genomföra de prioriteringar och skyldigheter som följer av detta samarbete för att stärka den institutionella kapaciteten, säkerhetssamarbetet och den euroatlantiska integrationen och för att stärka landets försvarsberedskap.

19. Europaparlamentet upprepar sitt stöd för den höga representantens kansli och den EU-ledda styrkans operation i Bosnien och Hercegovina (Eufor Althea), och konstaterar att även om det är beklagligt att Bosnien och Hercegovina fortsätter att vara beroende av dessa institutioner så spelar de en avgörande roll för att skydda fred och stabilitet i Bosnien och Hercegovina och regionen, och stöder deras mandat tills nationella strukturer för ansvarsutkrävande har införts. Parlamentet beklagar att Eufor Altheas mandat

fortfarande behöver förnyas mer än 30 år efter Daytonavtalet, och uppmuntrar Bosnien och Hercegovina att uppfylla det försenade åtagandet i 5 + 2-agendan för att bana väg för ett avslutande av den internationella tillsynen. Parlamentet uppmanar alla lämpliga medlemsstater att i högre grad delta i EU:s fredsbevarande uppdrag, såsom Eufor Althea i Bosnien och Hercegovina. Parlamentet understryker att man behöver upprätthålla tillräckliga styrkenivåer och situationsmedvetenhet, inklusive övervakning av den föränderliga politiska miljön och säkerhetsmiljön. Parlamentet betonar att uppdraget fortfarande är en viktig stabiliserande faktor i landet.

20. Europaparlamentet beklagar den höga representanten Christian Schmidts avgång och betonar att varje framtida övergång när det gäller den höga representantens kansli bör bygga på full respekt för Bosnien och Hercegovinas konstitutionella ordning, suveränitet och territoriella integritet, och stödja ett större lokalt egenansvar och institutionellt ansvar för att föra landet framåt på vägen mot EU. Parlamentet understryker att mot bakgrund av EU:s betydande ekonomiska bidrag bör en eventuell framtida hög representant utses från en EU-medlemsstat och arbeta på grundval av en tydlig färdplan för en gradvis nedläggning av den höga representantens kansli och överföring av ansvar till EU:s särskilda representant. Parlamentet understryker att en sådan avgång inte får kopplas till, eller villkoras av, upphävandet av lagstiftning som antagits som svar på separatistiska eller författningsstridiga åtgärder som främjas av Milorad Dodik.

21. Europaparlamentet är fortsatt oroat över skadlig desinformation och utländska påverkansförsök i Bosnien och Hercegovina från aktörer i tredjeländer, som syftar till att så splittring, våld och spänningar mellan etniska grupper samt destabilisera Bosnien och Hercegovina och dess väg mot anslutning. Parlamentet är särskilt oroat över den kontinuerliga desinformationsverksamheten från Ryssland och Serbien, som riktar sig mot västra Balkan i allmänhet och som också drivs av inhemska aktörer, samt i mindre utsträckning från Turkiet, Iran och andra Gulfstater. Parlamentet uttrycker dessutom oro över Kinas växande ekonomiska och politiska inflytande i regionen, särskilt genom strategisk infrastruktur och utlåning. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att vidta beslutsamma åtgärder för att motverka dessa hot och stärka samhällets resiliens, bland annat genom att arbeta för anpassning till förordningen om digitala tjänster[5] för att utveckla strategier, kapacitet och samordningsmekanismer för att reagera på valrelaterade och andra

---

5 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster) (EUT L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

risker på det digitala informationsområdet, i linje med målen för det europeiska demokratiförsvaret. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att vidareutveckla och genomföra omfattande och inkluderande initiativ för mediekompetens i hela utbildningssystemet.

22. Europaparlamentet betonar vikten av strategisk kommunikation om fördelarna med EU-medlemskap. Parlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten och EU:s delegation i Bosnien och Hercegovina att intensifiera insatserna i detta avseende, och efterlyser förstärkta EU-finansierade stödåtgärder till stöd för demokratisk resiliens och informationsintegritet. Parlamentet framhåller den avgörande roll som det civila samhällets organisationer spelar när det gäller att främja en direkt offentlig debatt om EU-integration, motverka desinformation och underlätta en välinformerad offentlig debatt, och uppmanar kommissionen och EU:s medlemsstater att involvera dem i strategiska kommunikationsinsatser.

23. Europaparlamentet påminner om att säkerhet och stabilitet på västra Balkan fortfarande inte är något att ta för givet och att det finns en risk för potentiella spridningseffekter från den nuvarande försämrade europeiska säkerhetssituationen. Parlamentet understryker att aktörers skadliga propaganda i regionen, som syftar till att undergräva EU:s intressen och värden, proaktivt behöver motverkas.

24. Europaparlamentet välkomnar Bosnien och Hercegovinas deltagande i den parlamentariska stabiliserings- och associeringskommittén EU–Bosnien och Hercegovina, vilket uppfyller en av de 14 centrala prioriteringar som fastställts av kommissionen.

25. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och Bosnien och Hercegovinas ministerråd att fullt ut följa rådets beslut (EU) 2015/1900 av den 5 oktober 2015[6], särskilt bestämmelserna om sammansättning och representation av medlemmarna i stabiliserings- och associeringskommittén, och att säkerställa att det genomförs till fullo och effektivt i praktiken.

Demokrati och rättsstatsprincipen

---

6 Rådets beslut (EU) 2015/1900 av den 5 oktober 2015 om fastställande av den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i det stabiliserings- och associeringsråd som inrättats genom stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Bosnien och Hercegovina, å andra sidan, vad gäller stabiliserings- och associeringsrådets beslut om antagande av dess arbetsordning (EUT L 277, 22.10.2015, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1900/oj).

26. Europaparlamentet beklagar att Bosnien och Hercegovinas politiska aktörer fortfarande inte har genomfört de konstitutionella reformer och valreformer som är nödvändiga för att säkerställa att alla medborgare kan utöva sina politiska rättigheter på lika villkor. Parlamentet upprepar sin uppmaning till Bosnien och Hercegovina att anpassa sig till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och att genomföra relevanta domar från Bosnien och Hercegovinas författningsdomstol och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna för att undanröja all ojämlikhet och diskriminering. Parlamentet uppmanar med kraft alla politiska myndigheter och institutionella företrädare att arbeta för att införa nödvändiga förändringar genom en genuin dialog och en inkluderande process och omfattande samråd med allmänheten, det civila samhället, oberoende experter och alla relevanta intressenter i landet för att möjliggöra en hållbar omvandling av Daytonavtalet till en författning som är helt i linje med europeiska standarder och principer, i syfte att säkerställa ett funktionellt, ansvarigt, representativt och folkligt legitimt styrningssystem. Parlamentet upprepar att ingen valreform får fördjupa eller befästa den etniska splittringen.

27. Europaparlamentet uppmanar med kraft myndigheterna i Bosnien och Hercegovina att utan ytterligare dröjsmål genomföra internationella rekommendationer för att stärka integriteten, trovärdigheten och transparensen i valprocessen, även under perioden före valet, särskilt i fråga om parti- och kampanjfinansiering, politisk reklam och politiska kampanjer, skyddsåtgärder mot manipulation och desinformation i information som sprids till allmänheten, partiregistrering, åtgärder för att säkerställa jämställdhet samt bestämmelser som rör modern valteknik, såsom biometrisk identifiering av väljare och valkontroll. Parlamentet begär att den centrala valkommissionen ska finansieras på ett varaktigt sätt.

28. Europaparlamentet uppmanar myndigheterna i Bosnien och Hercegovina att säkerställa politiskt oberoende utnämningar och effektiv granskning av vallokalernas ordförande och vice ordförande, och att förhindra kringgående av reglerna om opartiskt ledarskap i vallokalerna, att regelbundet granska röstlängder och avvikelser i valdeltagandet, och att säkerställa snabba utredningar och effektiva påföljder mot valfusk, inbegripet identitetsstöld, förfalskade underskrifter och orimliga valmönster, och en balanserad mediebevakning och effektiv tillsyn av public service-företag under valkampanjerna.

29. Europaparlamentet betonar att decentralisering visserligen är förenligt med EU-medlemskap, men att Bosnien och Hercegovina måste anpassa sin konstitutionella ram till EU:s normer och domarna från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och Bosnien och Hercegovinas författningsdomstol samt se till att dess

institutioner fungerar effektivt för att fullt ut fullgöra sina skyldigheter i samband med EU-medlemskapet och fördelar för alla medborgare, bland annat genom större rättssäkerhet i fördelningen av befogenheter, faktisk kapacitet på statlig nivå att samordna, anta, genomföra och verkställa EU:s regelverk samt institutionella arrangemang som kan förhindra ihållande blockeringar och missbruk av vetomekanismer.

30. Europaparlamentet uppmanar med kraft alla myndigheter, framför allt i enheten Republika Srpska, att respektera och genomföra domar från Bosnien och Hercegovinas författningsdomstol och upprätthålla den konstitutionella ordningen, och att utan dröjsmål gå vidare med utnämningen av de domare som saknas från Republika Srpska till Bosnien och Hercegovinas författningsdomstol.

31. Europaparlamentet upprepar att rättsstatens principer spelar en central roll i demokratisk omvandling. Parlamentet efterlyser en brådskande reform av rättsväsendet för att stärka rättsväsendets oberoende, professionalism, ansvarsskyldighet och effektivitet, bland annat genom en rättslig ram som stärker det höga domar- och åklagarrådets integritet, oberoende, finansiella stabilitet och funktion samt transparens, fastställer skyddsåtgärder för utnämningar, intressekonflikter, redovisningar av tillgångar och intresseförklaringar samt tidsfrister. Parlamentet betonar att alla utnämningar av domare i Bosnien och Hercegovina bör vara baserade på meriter, kompetens och yrkeskvalifikationer.

32. Europaparlamentet noterar med oro att endast begränsade framsteg har gjorts för att bekämpa den utbredda korruptionen och de ökande tecknen på statskapning, vilket är ett strukturellt problem som är djupt rotat i landets mycket komplexa styrningssystem, som bygger på etnicitet. Parlamentet uppmanar med kraft de politiska myndigheterna att vidta omedelbara och konkreta åtgärder på statlig nivå och enhetsnivå och att stärka samarbetet mellan korruptionsbekämpande organ, polisen och åklagarmyndigheten, så att korruption och statskapning kan motverkas mer effektivt i syfte att återupprätta allmänhetens förtroende och vända kompetensflykten. Parlamentet efterlyser en oberoende och transparent rättslig uppföljning, med skydd för rättsväsendet mot politisk inblandning, hot eller selektiv verkställighet.

33. Europaparlamentet uppmanar alla förvaltningsnivåer i Bosnien och Hercegovina att anpassa sina rättsliga och institutionella ramar för skydd av visselblåsare till EU:s relevanta regelverk och att till fullo genomföra dem i praktiken. Parlamentet uppmanar vidare myndigheterna på alla nivåer att säkerställa professionell, rättighetsbaserad och icke hotfull behandling av rapporterande personer, bland annat genom systematisk utbildning och medvetandegörande av offentliga tjänstemän som tar emot och behandlar rapporter, för att förhindra metoder som undergräver

förtroendet för rapporteringsmekanismer, inbegripet ifrågasättande av visselblåsares motiv. Parlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovinas myndigheter på alla nivåer att förbättra och fullt ut verkställa reglerna om intressekonflikter.

34. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att motverka systembrister i kampen mot organiserad brottslighet genom att förbättra det operativa samarbetet mellan statens och enheternas brottsbekämpande organ, deras utredningskapacitet, utredningar och beslagtagande och förverkande av tillgångar samt hantera politiska övertaganden. Parlamentet välkomnar verkställighetsinsatser som stöds av Europol. Parlamentet är oroat över de politiska och rättsliga systemens sårbarhet för kriminell infiltration.

35. Europaparlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovina att åtgärda bristerna i sina ramar för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism för att undvika att placeras på den grå listan, bland annat genom att anta de nödvändiga förordningar som krävs för ett effektivt genomförande av lagen om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, och genom att snabbt upprätta register över juridiska personers verkliga huvudmannaskap, särskilt genom att säkerställa omedelbara åtgärder från enheternas och Brčkodistriktets sida, helt i linje med EU:s regelverk och Moneyvals rekommendationer.

36. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att anpassa sig till EU:s viseringspolitik och att fram till dess tillämpa ytterligare säkerhetsåtgärder. Parlamentet uppmanar dessutom Bosnien och Hercegovina att förbättra sin gränssäkerhet och migrationshantering, helt i linje med människorättsnormer och internationell rätt.

37. Europaparlamentet efterlyser en stark och effektiv offentlig förvaltning och en professionell och avpolitiserad statsförvaltning med enbart meritbaserade utnämningar, stärkt kapacitet för reformsamordnare på enhetsnivå och lokal nivå, eftersom det är dit allmänheten vänder sig i första hand, och landsomfattande politisk samordning, samt digitalisering av den offentliga förvaltningen för att minska politiseringen och ineffektiviteten.

38. Europaparlamentet betonar behovet av ytterligare insatser för att genomföra reformer av förvaltningen av de offentliga finanserna och den offentliga förvaltningen samt för att ta itu med den fortsatta begränsningen av administrativ kapacitet genom varaktiga EU-investeringar i ramar för kapacitetsutveckling och kunskapsdelning av hög kvalitet, som bygger på befintliga modeller för god praxis hos EU-partner och internationella partner. Parlamentet uppmanar myndigheterna på alla nivåer i Bosnien och Hercegovina, särskilt den verkställande makten, att säkerställa transparens och allmänhetens

tillgång till information i alla skeden av beslutsfattandet, bland annat genom att i god tid offentliggöra utkast till akter och tillhörande dokument, samt jämförelsetabeller om anpassningen till EU:s regelverk, och genom att hålla meningsfulla offentliga samråd i linje med europeiska normer för öppen förvaltning och ansvarsskyldighet.

39. Europaparlamentet understryker den avgörande roll som det civila samhällets organisationer spelar i utvidgningsprocessen och i främjandet av demokrati, pluralism, en god samhällsstyrning och sociala framsteg. Parlamentet understryker att ett meningsfullt, strukturerat och kontinuerligt deltagande av civilsamhällesorganisationer med dokumenterade resultat och sektorsspecifik expertis bör säkerställas i alla skeden av anslutningsprocessen. Parlamentet uppmanar myndigheterna på alla nivåer i Bosnien och Hercegovina att stärka transparensen, ansvarsskyldigheten och integriteten i den offentliga finansieringen för civilsamhällesorganisationer, bland annat genom obligatoriska offentliga ansökningsomgångar, tydliga och mätbara tilldelningskriterier, proaktivt offentliggörande av uppgifter om stödmottagare och tilldelade medel, inrättande av offentliga bidragsregister och skyddsåtgärder mot intressekonflikter, politiskt inflytande och missbruk av medel för partipolitiska eller kampanjrelaterade ändamål. Parlamentet uppmanar myndigheterna i Bosnien och Hercegovina och kommissionen att säkerställa ökad, transparent och hållbar finansiering för det civila samhället, inklusive initiativ som syftar till att överbrygga samhällsklyftor, främja försoning och stärka dialogen mellan etniska grupper.

Grundläggande friheter och mänskliga rättigheter

40. Europaparlamentet betonar att fria och pluralistiska medier understödjer demokratin. Parlamentet är mycket oroat över den ihållande bristen på finansiering för Bosnien och Hercegovinas public service-radio/tv, och uppmanar de behöriga myndigheterna att verkställa de slutliga domstolsavgöranden som utfärdats i Banja Luka om den skuld som det offentliga programföretaget RTRS har till BHRT, och upprepar sin uppmaning till Bosnien och Hercegovinas parlamentariska församling att anta en hållbar långsiktig rättslig ram för finansieringen av landets alla tre public service-företag, och att alltid säkerställa insyn i medieägandet. Parlamentet påminner om att public service-företaget spelade en nyckelroll i Bosnien och Hercegovina som ett verktyg för att ena landet efter kriget. Parlamentet uppmanar till tillhandahållande och sändning av program på Bosnien och Hercegovinas officiella språk.

41. Europaparlamentet beklagar att mediefriheten i landet har försämrats. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att skydda public service-medier från politiskt inflytande, anpassa lagar på enhetsnivå till statliga lagar och införa regler om insyn i medieägandet och offentlig reklam. Parlamentet uppmanar

eftertryckligen Bosnien och Hercegovina att påskynda antagandet av lagen om elektronisk kommunikation, i enlighet med förordningen om digitala tjänster och den europeiska mediefrihetsförordningen[7]. Parlamentet fördömer den fortsatta spridningen av rysk desinformation i enheten Republika Srpska.

42. Europaparlamentet fördömer skarpt attacker, hot, skrämseltaktik, politiska påtryckningar, återinförande och användning av straffrättsliga bestämmelser om förtal och strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt (munkavleprocesser) mot journalister, mediearbetare och andra människorättsförsvarare och aktivister, bland annat från högt uppsatta politiker och andra mäktiga aktörer. Parlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovina att tillämpa nolltolerans och se till att sådana fall inte bagatelliseras. Parlamentet uppmanar myndigheterna att anta en rättslig ram som effektivt skyddar mot munkavleprocesser. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att garantera journalisters frihet och säkerhet och att komma till rätta med åtgärder som syftar till att begränsa deras fria utövande av sin verksamhet. Parlamentet fördömer också attackerna mot ledamöter av Europaparlamentet, EU-kommissionsledamöter, EU-tjänstemän och den höga representantens kansli.

43. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att harmonisera den rättsliga och politiska ramen för yttrandefrihet och hatpropaganda på alla förvaltningsnivåer, helt i linje med europeiska och internationella människorättsnormer, i syfte att säkerställa en lämplig balans mellan skyddet av yttrandefriheten och förebyggande och lagföring av hatpropaganda, bland annat genom att åtgärda befintliga luckor i Federationen Bosnien och Hercegovinas rättsliga ram. Parlamentet begär att hatpropaganda i offentliga medier ska bekämpas.

44. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att fullt ut skydda mötes- och föreningsfriheten i hela landet. Parlamentet uppmanar enheten Republika Srpskas myndigheter att respektera författningsdomstolens dom om upphävande av den rysslandsinspirerade lagen om utländska agenter och att avstå från att återinföra liknande åtgärder eller delta i angrepp på grundläggande rättigheter och friheter. Parlamentet betonar att det behövs ett starkare rättsligt verkställande och avkriminalisering av förtal i hela Bosnien och Hercegovina.

45. Europaparlamentet uppmanar myndigheterna i Bosnien och Hercegovina att stärka det rättsliga och institutionella skyddet av

---

[7] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning) (EUT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

människorättsförsvarare och att säkerställa att de kan arbeta i en säker och gynnsam miljö.

46. Europaparlamentet fördömer attacker, diskriminering och hatpropaganda mot minoriteter och efterlyser snabba och effektiva rättsliga åtgärder. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att fullt ut följa sin konstitution, upprätthålla principerna om jämlikhet, icke-diskriminering och statens multietniska karaktär och anta en landsomfattande strategi för att säkerställa en rättvis och proportionell representation av alla medborgare, inbegripet minoriteter, i offentlig förvaltning och offentligt ägda institutioner, samt deras fulla deltagande i det offentliga och politiska livet, i linje med demokratiska standarder och Bosnien och Hercegovinas åtaganden om europeisk integration.

47. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att upphäva de ändringar som gjordes i landets strafflag i mars och juni 2025 i fråga om avskaffandet av könsidentitet som en skyddad egenskap hos transpersoner respektive uteslutandet av samkönade par från skydd mot våld i hemmet.

48. Europaparlamentet uppmanar myndigheterna i Bosnien och Hercegovina att vidta de åtgärder som behövs för att få observatörsstatus i det arbete som utförs av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, i syfte att stärka anpassningen till EU:s regelverk om grundläggande rättigheter, förbättra det evidensbaserade beslutsfattandet och insamlingen av uppgifter samt stärka samarbetet i fråga om grundläggande rättigheter.

49. Europaparlamentet efterlyser en förstärkning av oberoendet, effektiviteten och synligheten för Bosnien och Hercegovinas institution för ombudsmannen för mänskliga rättigheter, bland annat genom en mer proaktiv strategi för allvarliga och systematiska kränkningar av de mänskliga rättigheterna och en effektivare uppföljning av dess rekommendationer.

50. Europaparlamentet efterlyser kraftfullare insatser när det gäller jämställdhet och kvinnors ökade deltagande i det offentliga och politiska livet. Parlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovina att stärka de institutionella insatserna mot könsrelaterat våld. Parlamentet välkomnar framstegen på lagstiftningsområdet i den federala enheten. Parlamentet uttrycker oro över de bosnisk-hercegovinska myndigheternas inkonsekventa och fragmenterade svar på incidenter av könsrelaterat våld. Parlamentet uppmanar med kraft myndigheterna att ta itu med könsrelaterat våld som ett strukturellt problem. Parlamentet betonar vikten av att säkerställa fri och obehindrad tillgång till tjänster för sexuell och reproduktiv hälsa i hela landet.

51. Europaparlamentet påminner om att Bosnien och Hercegovina genom sin ratificering av Europarådets Istanbulkonvention i november 2013 gjorde ett rättslig åtagande om att förebygga och bekämpa våld mot kvinnor och våld i hemmet, men att genomförandet fortfarande är inkonsekvent. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att stärka de pågående insatserna med fokus på att förbättra skyddet av offer, förbättra polisutbildningen, samordna institutionella insatser och avhjälpa brister i lagföringen av förövare av könsrelaterat våld och våld i hemmet, särskilt på landsbygden.

52. Europaparlamentet uppmuntrar till långsiktiga lösningar för att utarbeta inkluderande, rättvisa och avpolitiserade utbildningar av hög kvalitet som främjar förståelse och försoning samt säkerställer rätten till utbildning på modersmålet. Parlamentet uppmanar med kraft till utarbetandet av en faktabaserad, icke-diskriminerande historieundervisning som bygger på historiska fakta och respekt för demokratiska värden, i syfte att stärka den ömsesidiga förståelsen och bekämpa diskriminering. Parlamentet uppmanar EU att aktivt stödja denna process. Parlamentet upprepar att praxisen med ”två skolor under ett tak” måste upphöra. Parlamentet betonar hur viktigt det är att värna allas kultur- och språkyttringar i Bosnien och Hercegovina. Parlamentet konstaterar att antagandet av program och läroplaner bör respektera landets kulturella och språkliga mångfald.

53. Europaparlamentet påminner om att Bosnien och Hercegovina bör ta fullt egenansvar för migrationshanteringen, effektivt genomföra gränskontrollagen, förbättra samordningen och ansvarsfördelningen mellan alla förvaltningsnivåer, se till att gränspolisen ges tillräckligt med personal och tillhandahålla tillgängliga, effektiva och rättvisa asylförfaranden, med full respekt för mänskliga rättigheter och internationella skyddsnormer. Parlamentet noterar idrifttagandet av EU:s in- och utresesystem, som stärker övervakningen av de yttre gränserna. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovinas myndigheter att säkerställa fullständig beredskap och anpassning till de tekniska krav och dataskyddskrav som följer av in- och utresesystemet. Parlamentet uppmanar kommissionen att hitta lösningar på de utmaningar som EU:s nya regler för in- och utresesystemet innebär för lastbilschaufförer från Bosnien och Hercegovina och andra länder på västra Balkan.

Goda grannförbindelser och försoning

54. Europaparlamentet välkomnar Bosnien och Hercegovinas aktiva roll i det regionala samarbetet. Parlamentet understryker att goda grannförbindelser är ett centralt inslag i EU:s utvidgningsprocess och varje lands väg till medlemskap.

55. Europaparlamentet betonar vikten av försoning i Bosnien och Hercegovina och uppmanar med kraft myndigheterna att säkerställa tillgång till sanning, rättvisa och gottgörelse, inbegripet rättsligt skydd och skadestånd till civila offer för krigsförbrytelser, och att på statsnivå anta en lag som säkerställer skydd och erkännande av tortyroffer. Parlamentet välkomnar lokala initiativ för fredsbyggande och hågkomst. Parlamentet efterlyser ytterligare insatser för att ta reda på vad som har hänt med försvunna personer, bland annat genom regionalt samarbete. Parlamentet uppmanar myndigheterna på alla nivåer att aktivt stödja, och avstå från att hindra, offrens försök att bevara minnen, särskilt i lokalsamhällen, som en viktig del av insatserna för försoning och hågkomst.

56. Europaparlamentet inser att försoning måste bygga på att vara medveten om och lära ut historiska fakta, hedra och minnas offren, hitta alla försvunna personer, ställa alla förövare inför rätta och främja en miljö som präglas av försoning, förtroende och respekt 30 år efter Daytonavtalet. Parlamentet understryker att politiska aktörer och aktörer i inflytelserika positioner har ett särskilt ansvar att bidra till att skapa en miljö som främjar försoning. Parlamentet påminner om hur viktigt det är att alla ansvariga nationer och personer tar sitt ansvar för de brott som begicks under Balkankrigen för att man ska kunna gå vidare och uppnå försoning.

57. Europaparlamentet begär återigen ytterligare åtgärder och konkreta program för att flyktingar och internflyktingar ska kunna återvända varaktigt, för tillgång till hälso- och sjukvård och sysselsättning, social trygghet och utbildning, och för att alla deras rättigheter till ersättning för egendom som inte kan återbördas fullt ut görs gällande.

58. Europaparlamentet förkastar alla narrativ som utnyttjar etniska spänningar, främjar historisk revisionism, förnekande av folkmord och förhärligande av krigsförbrytare samt allt offentligt förhärligande av fascism, nationalsocialism och kommunism, inbegripet skrikandet av Ustaša-hälsningen ”Za dom spremni” vid Marko Perković Thompsons konsert i Široki Brijeg, visandet av Chetnik-symboler vid en sammankomst för Ravna Gora-rörelsen i Višegrad och uttalandena från den avsatta talmannen i den federala enhetens representanthus, Dragan Mioković, som rättfärdigar de brott som begicks av den jugoslaviska kommunistregimen efter andra världskriget, och ifrågasättandet av fastställda fakta och inhemska och internationella domstolars oberoende och opartiskhet, eller utmålandet av demokratiska institutioner och konstitutionella kontroller som illegitima, särskilt av politiska aktörer. Parlamentet påminner om att sådana narrativ direkt undergräver försoning, demokratisk stabilitet och allmänhetens förtroende. Parlamentet uppmanar alla politiska aktörer i Bosnien och Hercegovina att avstå från splittrande och provocerande retorik och uppmanar myndigheterna att stärka den strategiska kommunikationen, stödja

oberoende faktagranskning och investera i mediekompetens och medborgarutbildning, även på lokal nivå, som en del av en samhällsövergripande strategi för demokratisk resiliens. Parlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovina att anpassa den statliga strafflagen om förnekande av folkmord och förhärligande av krigsförbrytare till EU:s regelverk.

59. Europaparlamentet uttrycker allvarlig oro över politiska begrepp och narrativ som sprids i regionen och som förespråkar gränsöverskridande sammanslutning eller samordning på grundval av etnisk identitet, bland annat den så kallade ”serbiska världen”, vilket undergräver grannländernas suveränitet och territoriella integritet och riskerar att destabilisera regionen. Parlamentet understryker att sådana narrativ är oförenliga med principerna om goda grannrelationer och med EU:s anslutningsprocess. Parlamentet uppmanar Serbien och alla länder i regionen att på ett konstruktivt sätt engagera sig för Bosnien och Hercegovinas stabilitet och territoriella integritet och att aktivt stötta landets anslutningsprocess.

60. Europaparlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovina att effektivt genomföra den reviderade nationella strategin för krigsförbrytelser och ytterligare stärka det regionala rättsliga samarbetet, inbegripet i fråga om utlämning av misstänkta.

61. Europaparlamentet påminner om vikten av fullständig åtkomst till de arkiv som tillhörde den f.d. jugoslaviska underrättelsetjänsten (UDBA) och den jugoslaviska folkarméns kontraspionagetjänst (KOS), inklusive arkiven i Sarajevo, Banja Luka och framför allt Belgrad. Parlamentet uppmanar myndigheterna att formellt begära – och de serbiska myndigheterna att utan dröjsmål bevilja – fullt tillträde till och, där så är lämpligt, överföring av relevant arkivmaterial. Parlamentet betonar att varje vägran eller försening undergräver ansvarsutkrävandet, rättvisan för offren och den regionala försoningen.

62. Europaparlamentet framhåller vikten av förebyggande diplomati i Bosnien och Hercegovina. Parlamentet uppmanar utrikestjänsten att stärka kompetensutvecklingen hos sin personal för att skapa bättre förståelse för det lokala historiska, kulturella och religiösa sammanhanget, vilket betonas i det betänkande om den förebyggande diplomatins roll som antogs av Europaparlamentet i januari 2024.

Socioekonomiska reformer

63. Europaparlamentet välkomnar Bosnien och Hercegovinas reformagenda och begär med eftertryck att den snabbt ska genomföras, offentliggöras på Bosnien och Hercegovinas officiella språk och presenteras för allmänheten på ett tillgängligt och

transparent sätt. Parlamentet påminner om att Bosnien och Hercegovina fortfarande kan dra nytta av anslaget på 976,6 miljoner EUR. Parlamentet betonar att politisk vilja att genomföra reformer är avgörande för att säkra medel och förhindra att de omfördelas. Parlamentet understryker att missade tidsfrister och brist på framsteg kan leda till att Bosnien och Hercegovina halkar efter andra utvidgningsländer i fråga om ekonomisk konvergens och EU-integration, och beröva invånarna på avsevärda socioekonomiska fördelar. Parlamentet beklagar att tio procent av medlen, vilket motsvarar mer än 100 miljoner EUR, gick förlorade permanent till följd av de politiska myndigheternas inledande förseningar med att lägga fram reformagendan. Parlamentet efterlyser en snabb ratificering av finansierings- och låneavtalet.

64. Europaparlamentet betonar att varje frigörande och utbetalning av dessa medel endast får ske på strikta villkor att tydliga, mätbara och verifierbara delmål om rättsstatsprincipen, institutionernas demokratiska funktion, grundläggande friheter och socioekonomiska reformer uppnås. Parlamentet efterlyser ett effektivt deltagande av Bosnien och Hercegovinas parlamentariska församling, lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter och det civila samhället i övervakningen av genomförandet av reformagendan och i övervakningen av användningen av EU-medel, i enlighet med principen om inkluderande partnerskap.

65. Europaparlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovina att inrätta en institutionell ram för förvaltningen av EU-medel, bland annat genom att utse en nationell samordnare för reform- och tillväxtfaciliteten, inrätta de stödstrukturer som krävs för genomförandet av reformagendan, utse en gemensam kontaktpunkt för varje reform för att säkerställa ett harmoniserat och samordnat genomförande på alla olika förvaltningsnivåer och utse direktören för direktoratet för europeisk integration till nationell IPA III-samordnare, i linje med tidigare praxis. Parlamentet efterlyser ett bättre utnyttjande av IPA III-medel i Bosnien och Hercegovina, även på lokal och regional nivå.

66. Europaparlamentet förordar att EU-finansiering i högre grad bör stödja demokratiska reformer i landet och begär därför att relevant EU-finansiering ska planeras om så att mer medel går till tekniskt bistånd för utnyttjande av medel, reformer av domstolsväsendet och åtgärder mot korruption. Parlamentet uppmanar EU och länderna på västra Balkan att upprätta en ram för ett givande samarbete mellan Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) och dess motsvarigheter på västra Balkan, för att säkerställa att Eppo effektivt kan utöva sina befogenheter.

67. Europaparlamentet påminner om att EU:s finansiering av projekt i enheten Republika Srpska bör förbli fryst fram till dess att enhetens demokratiska tillbakagång vänds.

68. Europaparlamentet välkomnar kommissionens förslag om att inleda förhandlingar med västra Balkan om att ansluta sig till EU:s ”roaming som hemma” -system, vilket kommer att ge befolkningen på västra Balkan en av de mest påtagliga och omedelbart kännbara fördelarna under landets EU-anslutningsprocess.

69. Europaparlamentet noterar Bosnien och Hercegovinas resilienta men inbromsande ekonomi. Parlamentet efterlyser en hållbar finanspolitisk strategi för att ta itu med tillväxtbegränsningar, förbättra konkurrenskraften och företags- och investeringsklimatet, säkerställa ett snabbt antagande av budgetar på statlig nivå, genomföra åtgärder för att ta itu med kompetensglapp, kompetensflykt, den snabbt föränderliga demografiska krisen, arbetslöshets- och arbetsmarknadsstrategier, stödja innovation, små och medelstora företag och den gröna och digitala omställningen samt säkerställa större transparens, ansvarsskyldighet och avpolitiserat beslutsfattande.

70. Europaparlamentet uppmanar myndigheterna i Bosnien och Hercegovina att vidta konkreta åtgärder för att motverka kompetensflykten, särskilt bland ungdomar, genom att satsa på utbildning av god kvalitet, anständiga arbetstillfällen, socialt skydd och inkluderande politik, och att till fullo genomföra ungdomsgarantin. Parlamentet understryker den avgörande betydelsen av en verklig social dialog för att alla delar av befolkningen ska kunna dra nytta av utvidgningens fördelar.

71. Europaparlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovina, och särskilt federationens och enheten Republika Srpskas parlament, att slutföra de återstående lagstiftningsåtgärder och institutionella åtgärder som krävs för en snar anslutning till det gemensamma eurobetalningsområdet, i syfte att göra det möjligt för bosnisk-hercegovinska invånare och företag att dra fördel av betydande besparingar i transaktionskostnader.

72. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att reformera den offentliga upphandlingen i linje med EU:s regler, stärka tillsynen, kapaciteten och samordningen på statlig nivå och enhetsnivå och säkerställa transparenta, konkurrenskraftiga förfaranden som kan stå emot korruption, bland annat genom strängare påföljder, ett verkligt oberoende organ för granskning av offentlig upphandling, ett fullt fungerande e-upphandlingssystem och strängare begränsningar av direkta avtal och andra icke-konkurrensutsatta förfaranden.

Energi, miljö och konnektivitet

73. Europaparlamentet uppmuntrar Bosnien och Hercegovina att modernisera sina regler för el- och gasmarknaden i linje med EU:s tredje energipaket, att säkerställa transparens och att koppla

samman nationella energisystem med regionala nät och EU-nät för att öka effektiviteten och säkerheten. Parlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovina och dess enheter att dra nytta av landets låga gasberoende för att gå över till ett koldioxidsnålt energisystem och undvika strandade tillgångar med stora investeringar i betydande ny gasinfrastruktur, och att samtidigt sträva efter att diversifiera gastillgången genom att koppla samman gasnätet med medlemsstaternas nät i syfte att minska beroendet av ryska fossila bränslen.

74. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att anta en klimatlag och miljöskyddsstrategier, anpassa sig till EU:s miljölagstiftning, säkerställa strategisk och transparent investeringsplanering, inbegripet ett meningsfullt deltagande från allmänhetens sida, förbättra skyddet av den biologiska mångfalden och påskynda en rättvis grön omställning. Parlamentet uttrycker oro över situationen för herrelösa djur.

75. Europaparlamentet uppmanar alla gruvföretag som är verksamma i Bosnien och Hercegovina att fullt ut följa nationell lagstiftning och att prioritera miljöskydd och folkhälsa i sin verksamhet.

76. Europaparlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovina att införa integrerad vatten- och avloppsvattenförvaltning, effektivt förebyggande av översvämningar och en landsomfattande strategi för att bekämpa luftföroreningar, inbegripet genom att fullgöra sina bindande åtaganden om att stänga kolkraftverken Tuzla 4 och Kakanj 5 och uppfylla sin nationella plan för utsläppsminskningar enligt fördraget om energigemenskapen.

77. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att förbättra transportnäten och det gränsöverskridande samarbetet och att göra framsteg med viktiga regionala infrastrukturprojekt genom att till fullo utnyttja tillgängliga EU-finansieringsinstrument. Parlamentet understryker den strategiska betydelsen av Bosnien och Hercegovinas aktiva deltagande i större regionala sammanlänkningsprojekt på områdena transport, energi och digitala nät på västra Balkan. Parlamentet betonar att dessa projekt stöder skapandet av resilienta leveranskedjor, minskar strategiska beroenden och på ett avgörande sätt bidrar till landets ekonomiska konvergens, regionala integration och resiliens, gränsöverskridande samarbete samt till dess gradvisa integrering i EU:s inre marknad. Parlamentet uppmanar vidare Bosnien och Hercegovina att främja projekt för militär rörlighet.

°

° °

78. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till vice ordföranden för kommissionen/unionens höga

representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, rådet, kommissionen, Bosnien och Hercegovinas presidentråd, ministerråd och parlamentariska församling, regeringarna och parlamenten i enheten Federationen Bosnien och Hercegovina, enheten Republika Srpska och distriktet Brčko samt den höga representantens kansli.